

WATERPLEIN TIEL OOK BIJ DROOGTE EEN AANWINST VOOR DE BUURT /

In Tiel-Oost moet een waterplein een eind maken aan de wateroverlast die de laaggelegen wijk al jaren teistert. De Urbanisten ontwierpen een technische oplossing die ook uitnodigt tot spelen en verpozen.

Een bakstenen 'slang' krult om het plein en nodigt uit tot spelen.
Foto Jan Bouwhuis

PROJECT

Waterplein

LOCATIE

Meeslaan-Kievitstraat, Tiel

ONTWERPERS

De Urbanisten

ADVISEURS

Lagado Architecten (skatepark)

Interdelta Nederland (waterplan)

ENGINEERING

Ingenieursbureau Rotterdam

OPDRACHTGEVERS

gemeente Tiel; waterschap Rivierenland

UITVOERING

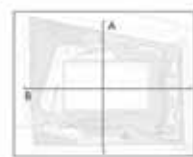
ACW

ONTWERP

2014 – 2015

UITVOERING

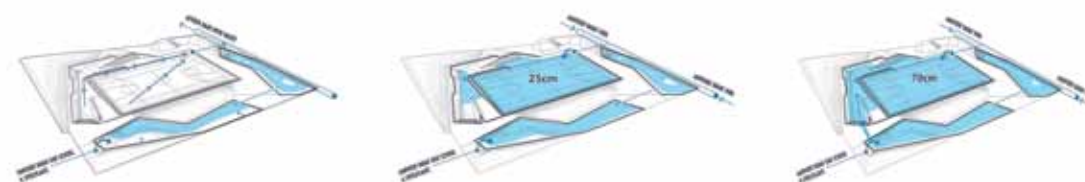
2015 – juni 2016

Schaal 1:100

Doorsnedes van het plein.

Het principe van het waterplein: eerst lopen de natuurlijke bassins aan de randen vol, daarna de grote bassins op het plein.

Ontwerp.

Tekst Hannah Schubert
Foto's Milad Pallesh

>> Tiel-Oost ligt ingeklemd tussen een voormalige oeverzone van de Waal en het Amsterdam-Rijnkanaal. De bewoners kampen hier al jarenlang met wateroverlast. Het grondwaterpeil in de wijk volgt de waterstand in de rivier en het kanaal, met overlast door opkomend grondwater in kelders en diepe delen van de wijk als gevolg. Bovendien ontbreekt het aan voldoende waterberging, zoals vijvers en sloten die hevige regenbuien kunnen opvangen. Door de vele verharding kan regenwater nauwelijks wegzakken in de grond en raakt het riool bij piekbuien overbelast.

Waterproof maken

Ontwerpbureau De Urbanisten, dat bekendheid verwierf met zijn ontwerp voor het waterplein op het Rotterdamse Benthemplein, werd in 2010 gevraagd om het centrum van de Vogelwijk in Tiel-Oost 'waterproof' te maken. Het bureau verkende in een stedenbouwkundige studie de mogelijkheden van een nieuw watersys-

teem – met als prominent onderdeel een waterplein. In de afgelopen jaren is een gescheiden rioolstelsel aangelegd, zijn alle daken afgekoppeld van het vuilwaterriool en zijn waterdoorlatende bestrating en drainage aangelegd. Het oplossen van de wateroverlast is gecombineerd met een grondige herstructurering van de woningvoorraad, die reeds in 2007 startte. Een deel van de gedateerde sociale huurwoningen is gesloopt, er is groot onderhoud gepleegd en door middel van nieuwbouw is de woningvoorraad verrijkt, onder andere aan de rand van het plein. Het waterplein, dat deze zomer is opgeleverd, is het sluitstuk van de herstructurering en vormt het nieuwe centrum van de Vogelwijk. Het plein, dat ruimte biedt voor de tijdelijke opvang van regenwater uit de omgeving, is gesitueerd waar vroeger een kerk en de basisschool stonden. Zes jaar geleden was het plein niet meer dan een ongere stedelijke ruimte vol achterkanten, verkommerde randen en nauwelijks

De ligging van het plein in de Tielse Vogelwijk.

groen. Met de sloop van het schoolgebouw en de kerk ontstond de ruimte om hier een plein te maken dat de waterbergende functie combineert met ruimte voor spel en sport.

Participatietraject

Het plein bestaat uit vier bassins die met elkaar in verbinding staan en ieder op verschillende piekmomenten als wateropvang kunnen dienen. Net als op het Benthemplein in Rotterdam zijn deze bassins vormgegeven als sport- en speelruimte. Het grote bassin, dat alleen bij hevige regenval volloopt, is een riant basketbal- en voetbalveld, en het schuin oplopende bassin een skateplek. Alle randen zijn tribunes en zitranden, wat een het plein aan alle kanten levendig maakt. De schildering van het sportveld in heldere blauwtinten, is het resultaat van een participatietraject met schoolkinderen. Het is een goede keuze van de ontwerpers geweest om de 'bespeelbaarheid' van het

plein niet vorm te geven met speeltoestellen, maar juist door het landschap en zijn topografie bespeelbaar te maken. Een 'slang' van rode baksteen krult om het plein heen. Zijn 'kop' vormt het hoogste punt en heeft beklimbare randen, en hellingen waar je vanaf kunt glijden. Zo ontstaat een avontuurlijke route rondom het verdiepte sportbassin van waaruit de buurtkinderen kunnen uitkijken over het plein. Aan de flanken van het plein liggen twee natuurlijke bassins, die bij een regenbui als eerste vol komen te staan en waar stapstenen spel uitlokken. Ook hier hadden de kinderen een belangrijke stem in het ontwerp.

Voor de hele buurt

Het plein, met een opvangcapaciteit van 500 kubieke meter, ontvangt al bij een normale bui regenwater van de aangrenzende school. Dit water kan infiltreren in de twee groene bassins. Bij extreme neerslag vult

Het grootste bassin is vormgegeven als een sportplein.

Het waterplein in Tiel is onmiskenbaar een zusje van het Rotterdamse prototype, zowel qua systeem als qua vormgeving

De natuurlijke bassins lopen vol bij een regenbui.

Een kind beklimt de kop van de 'slang'.
Foto De Urbanisten

De randen dienen ook als tribunes en zitranden.

het diepere deel zich vanuit het hemelwaterafvoersysteem, en het plein loopt leeg als daar weer ruimte in is – daar is geen pomp voor nodig. Het waterplein in Tiel is onmiskenbaar een zusje van het Rotterdamse prototype, zowel qua systeem als qua vormgeving, met zijn witbetonnen randen en coating in blauwtinten. Het 'grootstedelijk karakter' lijkt in Tiel echter wat uit zijn context. Ondanks de herstructurering is de omgeving toch vooral kleinstedelijk. Daar staat tegenover dat het Waterplein Tiel als onmiskenbare blikvanger in de wijk ligt, en als ontmoetingsplek voor de hele buurt dient.

Het plan van voor het waterplein liep niet geheel in de pas met andere ontwikkelingen. Op de plek van het oude schoolgebouw is een nieuwe school gebouwd voordat het ontwerp van het waterplein definitief was. In het oorspronkelijke plan was de ruimtelijke en functionele aansluiting tussen waterplein en school

veel sterker. De school met omgeving – gelegen op privéterrein en niet ontworpen door De Urbanisten – watert weliswaar af op het waterplein maar wordt ruimtelijk gescheiden door een standaard hekje en een stukje groen. Bovendien belichaamt het vrijwel geheel betegelde schoolplein alles wat nu juist niet bijdraagt aan een oplossing voor de lokale waterproblematiek. Dat is jammer, het zijn nu twee eigen entiteiten die naast elkaar liggen, terwijl het van grote meerwaarde was geweest het schoolplein en het waterplein écht aan elkaar te koppelen.

Tegenhanger

Het beplantingsplan met waterminnende planten en grassen is niet volgens plan uitgevoerd, en ligt er in de huidige situatie wat verkommerd bij. De waarde van deze groene randen, als tegenhanger voor de stenige bassins in het hart van het plein komt hierdoor niet goed uit de verf. De schoonheidsfoutjes zitten in de

keuze van het straatmeubilair en de wat teleurstellende lichtmast die in plaats van de oorspronkelijke kerktoren – die De Urbanisten hadden willen behouden – het nieuwe markeringspunt op het plein moest worden. De regie bij de uitvoering was niet in handen van de Urbanisten. De verwachtingen van het waterplein zijn desalniettemin hooggespannen. Dit najaar, als het grondwater hoog staat en het vaker regent, moet het plein zijn vuurproef doorstaan. Voor Tiel-Oost is het waterplein een grote aanwinst voor de wijk – ook in droge periodes. <<

Boven De kinderen van de basisschool mochten meebeslissen over de kleuren van het plein.